СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 19. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 24-го січня 1947. No. 19. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, January 24, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УПЛЯНОВАНА СУЦІЛЬНА ПРОВІРКА КОМУНІСТИЧНИХ ЗАТІЙ

Комісія для Неамериканських Діянь в палаті репрезентантів перевела нову організацію, вибираючи своєю головою конгресмена Дж. Парнела Тамеса з Ню Джерзі. Новий голова заявив якстій, що це буде „найбільш роботяща комісія цілого конгресу". Комісія, на його думку, буде рубати, де треба, а тріски будуть летіти, куди попадуть. Найбільшу увагу присвятить комісія затіям комуністів, які розпаношилися в юніях, у шкільництві, у фільмовім промислі. Найголовнішим завданням комісії буде усунути комуністів з федеральної служби. Крім комуністів попадуть під провірку замасковані члени Ку-Клакс-Клена, головно огранізація Коломбіянів, що діє на півдні.

Стейтова легіслатива в Олбані, Н. Й., вже приготовила начерк закона для реєстрації членів комуністичних організацій і для контролі над їх діяльністю.

МЕТОДИ СОВЄТІВ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ СВІТУ.

Політика угодовости супроти Совєтів буде більш катастрофальна ніж угодовство супроти Гітлера — оце переконання бувшого редактора большевицького щоденника „Дейлі Воркер", висловлене ним на обіді Коломбія Юніверситі Клоб у Ню Йорку. Він вказав на методи, якими послуговується Росія для опанування світу. Є це прості політичні насилля, такі як при виборах в Польщі, Югославії або Румунії, в котрих то країнах підготовує вона гнізда для будучої третьої війни; є це теж війна нервів, яку веде Росія в Америці проти Злучених Держав. Зразком такої війни є підбурювання південно-американських республік проти „північно-американського імперіялізму", яке основно переведено в Аргентині за почином Дмитра Мануїльського, коли він явився як делегат України на конференції в Сан Франсиско. Показчиком намірів Совєтів є їх посилені напади на Католицьку Церкву і роздування боротьби серед протестантів проти католиків.

ПЕРША ПЕРЕМОГА РЕСПУБЛИКАНЦІВ НАД ДЕМОКРАТАМИ.

Після дебати в сенаті над розвязанням спеціяльної комісії для прослідження воєнної діяльности уряду прийшло до голосування. За розвязання голосували самі демократи числом 45, проти розвязання заявилися республиканці числом 47. Є це перша отверта спроба партійних сил у новім конгресі. Демократи хотіли перенести працю цеї комісії до іншої комісії, яка має подібне завдання.

У НЮ ЙОРКУ ХОЛОДНІШЕ НІЖ НА ПІВДЕННІМ БІГУНІ.

Уночі з середи на четвер похолодніло несподівано в стейтах в околиці Ню Йорку, а в самім місті температура впала до 11 ступнів Фаренгайта. Є це найхолодніший день впродовж теперішньої зими і найхолодніший день від 20 січня минулого року. — Телеграми, які наспіли від членів американської випрви на Антарктиді, сповіщають, що там панує температура 29 ступнів Фаренгайта, отже ледви три ступні понижче точки мерзнення.

ПОСАДНИКИ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ КОНТРОЛІ КОМІРНОГО.

Тридневна конференція 350 посадників американських міст приняла резолюцію з домаганням до конгресу, щоб надальше втримувати контролю комірного. Як мотив резолюції подано, що контроля комірного перешкодила викиненню з мешкань десяток тисяч людей з малими доходами. Конференція заявилася за негайну побудову домів при помочі приходних фондів та за допомогу при будівельних плянах приватних підприємців.

З кінцем конференції вибрано новий уряд організації американських міст. Головою став посадник Дж. В. Ведш з Гренд Репидс, Миш.

Стейт Ню Йорк рішив перебудувати шість старих шкільних будинків на мешкання для ветеранів, щоб прийти з допомогою для бездомних серед теперішньої мешканевої кризі.

ЗА ДАЛЬШЕ ЗБІЛЬШЕННЯ ФАРМЕРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Перед рільничою комісією палати домагався секретар рільництва Клинтон П. Андерсон втримання фармерської продукції у збільшених розмірах зогляду на велике запотребування рільничих продуктів заморем. Уряд підтримував вищі ціни фармерських продуктів через два роки після закінчення війни при помочі субсидій, щоб уможливити правильний перехід з воєнного положення на мирний без потрясення. Це показалося конечне зогляду на великий експорт збіжжя заграницю, твердить Андерсон.

Нова місія Гувера до Европи в справі економічній

Бувший президент Герберт Гувер приняв запрошення президента Трумана перебрати на себе обовязок провірити економічний стан Німеччини в американській і британській зонах із спеціяльною увагою на харчові відносини в тих околицях. Після конференції в Білім Домі Гувер подав до відома преси потребу наглої помочі для тамошнього населення, а опісля ширше переповів цю справу по радіо. Гувер має вибратися до Европи в половині найближчого тижня. Він наперед вступить до Лондону для порозуміння з британським урядом.

ДЕСЯТЬ ЛІТ ДЛЯ ПРОВІРКИ ІМІГРАНТСЬКИХ АФИДЕЙВИТІВ.

Европейські й азійські громадяни, які наставилися їхати в Америку на підставі післявоєнних афидейвитів, можуть ждати й десять літ на свою чергу, як це оприлюднює департамент стейту. Проволока прийде внаслідок переправовання американських консулатів. Як зразок натовпу нових еміґрантів департамент наводить Грецію, де на кожне місце в іміґраційній квоті для того краю є зголошених сто осіб. В Італії 14,000,000 хочуть їхати в Америку, якщо були б усунені іміґраційні обмеження. Для орієнтації департамент стейту оприлюднює докладні квоти для европейських країв і приблизне число зголошених нових іміґрантів з кожної країни.

БРАЗИЛІЯ СТРИМАЛА ВИДАВАННЯ ВІЗ.

З Ріо де Жанейро в Бразилії сповіщають, що бразилійські консуляти заморем дістали наказ стримати на 8 днів видавання віз в краях середньої Европи на виїзд до того краю. Це зроблено, як виясняють, зогляду на нові іміґраційні закони.

АМЕРИКА ОПРИЛЮДНИЛА ДОГОВІР НАЦІСТІВ ЗІ СОВЄТАМИ.

Злучені Держави й Британія порозумілися вже щодо оприлюднення тайних націстівських договорів. Підготовку до цього віддано вже відповідним науковцям. Спільний комунікат, виданий в цій справі у Вашингтоні і в Лондоні, виявляє пляни для оприлюднення тайного договору націстів з Совєтами в 1939 році. Цей договір попередив вибух війни і наїзд німців на Европу.

Домагання сусідів до Німеччини і Австрії

Лондон, 22. січня. — Конференція заступників міністрів закордонних справ, що підготовляє мирові договори з Німеччиною і Австрією, одержала дальші домагання до цих країн від їх сусідів, тим разом від Польщі і Югославії. Вони, як і Чехословаччина, домагаються великих воєнних відшкодовань, частини території і повної денацифікації. Польща обмежила свої домагання докищо тільки до Німеччини, даючи до зрозуміння, що вона їх має теж до Австрії. Югославія формально зголосила претенсії до „Словенської Каринтії" в південній Австрії. Америка, Англія і Франція засадничо противляться всім територіяльним домаганням та надто великим відшкодованням щодо Австрії. Совєтський представник задержує своє резервове становище, не висловлюючи своїм думок ані щодо договору з Австрією, ані з Німеччиною. Польща м. і. домагається затвердження теперішніх кордонів та підписання мирового договору у Варшаві.

БРИТАНСЬКИЙ ПЛАН КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ.

Мавріс Батурст, правний дорадник британської делегації до О.Д., має відлетіти до Лондону з метою дістати урядову апробату нового плану міжнародної контролі атомової енерґії, що майже в цілості покривається з новим американським планом. На його підставі відповідне Атомове Управління перебрало б від Ради Безпеки справу дефініції нарушення атомового договору та повне право проголошувати війну тим, що цей договір нарушили б. В британському плані Рада Безпеки задержала б теж право вирішувати справу нарушення атомового договору як „загрозу для мира".

НАЙКОНЕЧНІШІ ПРАКТИЧНІ ПОТРЕБИ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ У ВІДБУДОВІ ЕВРОПИ; УКРАЇНА МІЖ НАЙБІДНІШИМИ.

Не зважаючи на основні розбіжності між Сходом і Заходом, американський і польський представники в Економічній та Соціяльній Раді, на її засіданні дня 22-го січня, погодилися в тому, що полагодження найконечніших практичних потреб мусить бути на першому місці в економічній відбудові Европи. З цею метою видвигнено теж пропозицію створити Міжнародній Банк і Міжнародній Монетарний Фонд, що допоагали б у відповідні знищених країн. До країн, які найбільше потребують негайної і постійної допомоги, зачислено Китай, Чехословаччину, Грецію і Україну.

„БЛИСКУЧА ПЕРЕМОГА ПОЛЬСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ" — КАЖЕ МОСКВА.

У звязку з вислідом терористичних виборів в Польщі, який ще постійно зміняється, московська преса широко розписується про „блискучу перемогу польської демократії" та про „тріюмф демократичних сил у Польщі". Варшавське радіо не вмовкає від промов нових „демократичних" переможців, при чому гостро атакується провідника леґальної польської опозиції Міколайчика, якому вже додається титул „бувшого віцепреміера", хоча нового уряду ще не створено. Британський уряд ще відмовляється забрати офіціяльне становище щодо висліду польських „виборів".

БИРНС ПІДПИСУЄ МИРОВІ ДОГОВОРИ. — Найбільшим успіхом бувшого секретара стейту Джеймса Ф. Бирнса, вважають те, що за його стараннями прийшло до згоди щодо мирових договорів з Італією, Болгарією, Угорщиною і Румунією. Картина представляє, як він підписує ці договори. Зправа є сенатор Там Конелі, а зліва сенатор Артур Г. Ванденберг.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ

Париж 22. січня. Соціяліст Поль Рамадіє створив новий коаліційний уряд Франції, що мав би продовжувати досвід попереднього премієра Леона Блюма у відбудові країни. Новий уряд має премієра, двох віце-премієрів, трьох державних міністрів та двадцять міністрів до відповідних справ. Після партійної приналежности в уряді є 9 соціялістів (премієр, один державний міністер, та міністри національної економії, публичних робіт, промислової продукції, сільського господарства, національного виховання, внутрішніх справ і заморських колоній), 5 популярних республиканців (віцепремієр, закордонні справи, фінанси, війна і торгівля), 4 радикалів (один державний міністер, справедливість, авіяція, та молодь, мистецтво й література, як теж ветерани і жертви війни), 5 комуністів (віцепремієр, національна оборона, праця, публичне здоровя, відбудова) та 1 незалежний (маринарка). Міністром закордонних справ є Жорж Бідо, а відомий комуністичний провідник Мавріс Торес є заступником премієра. Московська преса висловлює своє задоволення новим складом французького уряду, називаючи його „перемогою демократії", але рівночасно остерігає перед намаганнями „реакції".

ДЕ ҐОЛЬ НЕ ПРИЙНЯВ ВІДЗНАЧЕННЯ.

Французький уряд нагородив найвищим військовим відзначення Французькою Військовою Медалею ген. де Ґоля, Черчила, Сталіна, Чіянґ-Кай-Шека та покійного президента Рузвелта. Ген. де Ґоль відмовився прийняти медалю, виясняючи в листі до Блюма, що для провідника, який веде з рабства і ганьби до перемоги і волі, не має кращої нагороди, від успіху.

ДЕ ҐАСПЕРІ ДІСТАВ ДОРУЧЕННЯ СТВОРИТИ УРЯД ІТАЛІЇ.

Рим, 22. січня. Після двох днів урядової криз, тимчасовий президент Італії де Ніколя доручив знова дотеперішньому премієрові Альчіде де Ґаспері створити новий уряд. Де Ґаспері почав переговори з поодинокими партіями.

НІМЦІ ПРОТИ СОЦІЯЛІЗАЦІЇ.

Християнсько-демократична партія в парламенті провінції Рейн-Вестфалія (британська зона) відкинула британський план добровільної соціялізації німецької індустрії. Партія відмовляється заніматися будькими планами, що їх представляють, чи піддержують місцеві комуністи.

МОНТҐОМЕРІ І СТАЛІН ГОВОРИЛИ ПРО СОЮЗ.

Лондон, 22. січня. Британське міністерство війни заперечило в парламенті вістку, що полевий маршал Монтґомері, підчас свого недавнього побуту в Москві, мав говорити зі Сталіном про англо-совєтський договір приязні. Сталін сам почав розмову на цю тему і маршал Монтґомері дав йому тільки запевнення, що за його відомістю не має нічого такого, що могло б цей договір послабити.

АМЕРИКАНСЬКІ БАЗИ НА ТЕРИТОРІЇ БРИТАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.

Лондон, 22. січня. Міністер оборони, А. В. Александер, відповідаючи на запит в парламенті вияснив, що Америка має свої військові бази тільки на Бермудах і в Західній Індії та на деяких островах на Пацифіку, де за час війни вона побудувала військові споруди. Міністер заперечив, що Америка має на британській території будькі бази, що їх спільно вживала б теж британська армія.

ПЕРЕД ЗМІНОЮ УРЯДУ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 23. січня. АП довідується, що грецький уряд премієра Цальдариса завтра офіціяльно зрезиґнує і на його місці буде створений уряд національної єдности. Створення нового уряду буде, правдоподібно, доручене бувшому міністрові закордонних справ Димітріосові Максимос.

МИРОВІ НАМАГАННЯ В КИТАЮ.

Нанкінґ, 22. січня. Завтра китайський уряд мав би фо..ально вручити комуністичним представникам нову пропозицію мира. Пропозиція має чотири пункти: припинити воєнні дії, задержуючи війська на теперішніх позиціях; переорганізувати армію; відновити комунікацію та „справедливо" розвязати проблеми місцевої адміністрації. Нові пропозиції уряду не мають вигляду на успіх після того, як комуністи відкинули попередні, ставляючи передумовою переговорів заперечення ухваленої недавно нової конституції та відкликання війська на позиції зперед одного року.

КОМУНІСТИЧНА РУКА В ІНДОКИТАЙСЬКОМУ ПОВСТАННІ.

Один французький старшина в Індокитаю заявив, що недавне повстання Вет-Намської республики проти французького протекторату викликали комуністи.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОСІЯ НАД ОДРОЮ

Від кількох тижнів було мало не в кожній американській газеті кожного дня щось про надходячі вибори в Польщі, а вже минулий тиждень то таки був завалений новинками і статтями на цю тему. Сам американський уряд вмішався у ці вибори, висилаючи до Варшави різні протести зогляду на передвиборчу акцію, яка вказувала наглядно, що вибори не будуть свобідними, а тільки ошуканством і насиллям комуністичної партії. Департамент стейту віднісся, як відомо, теж і до уряду в Москві, щоб він запротестував у справі передвиборчих надужить у Польщі, бо ж Советський Союз зобовязався у Потсдамі подбати разом з Великою Британією і Злученими Державами, щоби виборцям у Польщі була загарантована повна свобода. Кремль відповів на американське предложення заявою, що в Польщі все в порядку, а як є який непорядок, то його роблять фашисти . . .

Тепер уже по виборах. Хто хоч трішечки визнається на методах диктаторів з Кремля, той не міг мати найменшого сумніву, щодо цього, який буде вислід цих виборів. Тому треба похитувати головами над тими британськими й американськими політиками, що радили в Потсдамі й припускали, що станеться так, як вони врадили. Подібне припускали в Мінхен, але памятаймо, що наслідок мінхенських міркувань був гітлерівський напад на Польщу. Що буде наслідком потсдамських чи ялтських міркувань, не знаємо, але ясне, що добра воно не ворожить. Так коментує це теж й американська преса, обговорюючи вислід виборів у Польщі, як і потсдамські зобовязання Великої Трійці у справі гарантії свобідних виборів тамже.

Найважніше тут це, що західні демократії не здержали ще й тепер російської експанзії, ні ідеологічної, ні територіяльної. Польща залишається отже надалі під цілковитою контролею Кремля, що в політично-мілітарній мові означає, що Росія станула вже твердою ногою над Одрою і там остане, бо добровільно звідтам ніяк не уступиться. Варшавський уряд в Польщі є нині вже „формально й легально" таким самим польським урядом, як уряд в Києві є українським урядом. Отже угода в Потсдамі допомогла Кремлеві звязати „польську республику" з Москвою ще й на підставі „народнього рішення". Вибори в Польщі скріпили таким чином Кремль, а ослабили західніх Аліянтів і це те, що усіх турбує.

Усе це, як сказано, міг добачити навіть такий, що ставить перші кроки в політиці. Не могли цього не передбачити теж і західні демократії, що тепер, як треба надіятись, будуть протестувати, а може й відкличуть з Варшави когось зі своїх представників, чи відмовлять Польщі фінансової допомоги. Це є те, що вони зможуть зробити, коли судити ці справи по їхній дотеперішній тактиці зглядом Советів. Але спитаймо: які будуть дальші наслідки такого поступовання? Чи є різниця між тим, як Гітлер станув свого часу над Лабою, і тим, як Сталін стоїть тепер над Одрою?. Нам здається, що є різниця. Сталін над Одрою куди страшніший для Европи і світа, як був для них Гітлер, станувши над Лабою.

Секретар стейту Генерал Джордж К. Маршал

Дня 21-го січня начальник американського генерального штабу за час війни, генерал Джордж Катлет Маршал, склав в бюрі президента в Білому Домі присягу як 52-гий секреар стейту Злучених Держав та по всім формальностям перебрав цей уряд. Зміни на постах політичних керівників в демократичних країнах не належать ані до явищ надзвичайних, ані рідких. Крім цього, за перші три тижні нового року в політичному світі наварилося стільки, що могло б послужити темою розмов і писань на цілий рік. Советські домагання до островів Шпіцберґен, заповідження франко-британського військового союзу, внутрішньо-політичні перемін и у Франції, Італії та інших країнах, вибори в Польщі, підготовка до конференції в справі мирового договору з Німеччиною і т. п., все це події великої ваги, багатозначні і далекосяглі своїми можливими наслідками на дальший розвиток міжнародного життя. Проте, на перше місце усіх цих подій висувається без сумніву призначення генерала Маршала на пост секретаря стейту.

Джордж Катлет Маршал народився в Юніонтавн, Па., дня 31-го грудня 1880. р. Він має високу цивільну і військову освіту, величезну військову і дипломатичну практику та найвищі краєві і закордонні відзначення.

Генерал Маршал, як військовик, є безпартійний. В основному це не має більшого значення, бо Америка продовжує започатковану ще Корделем Голом закордонну політику, базовану на спільній під цим оглядом програмі обидвох партій. На тему призначення ген. Маршала секретаром стейту вже появилося дуже багато і дуже обережних коментарів. Це вперше іменовано на цей високий пост військовика, віддаючи цим рівночасно признання Армії за її заслуги для перемоги Америки в останній війні. А пост секретара стейту сьогодні подвійно важливий, як з огляду, на проблеми, які він мусить в найближчому часі вирішити, так і на факт, що до виборів президента в 1948. році секретар стейту залишається його заступником і автоматичним наслідником, якщоб до того часу президента з будьяких причин не стало.

Перед новим секретарем стейту стоїть, докищо, найголовніша проблема мирового договору та вирішення справи переможеної Німеччини. Тут доведеться новому керівникові американської закордонної політики зустрітись теж з найголовнішою сьогодні в світі проблемою американсько-советського відношення. Сам ген. Маршал вже був нераз предметом атаки збоку советської пропаганди у звязку з його місією в Китаю. Ян генерал він теж належить до тої американської „кляси", яку советська пропаганда найбільше напастує та обвинувачує в „реакційності" і в „імперіялізмі". З другого боку, Москва, негайно після іменовання Маршала секретаром стейту, заговорила про його популярність в Советах з огляду на співпрацю з покійним президентом, не забираючи, докищо, вразного становища щодо особи ген. Маршала, але теж нічим не зраджуючи, що це становище могло б бути негативне. Навпаки.

Генерал Маршал, перебираючи пост секретара стейту, застерігся, що він не буде кандидувати на президента і в жадному разі не дозволить втягати своєї особи в загальну політичну гру. Він ствердив, що продовжуватиме політику свого попередника Джеймса Бирнса, чого теж загальна американська опінія дожидала.

Загальну думку і коментарі щодо призначення ген. Маршала секретаром стейту чи не найкраще віддає рисунок в одній газеті: Ген. Маршал сидить за столом та держить в руці перо, готове підписати папір з написом „мир". Безпосередньо біля нього лежить на столі панцерна рукавиця з написом „війна". Америка хоче мира, але не боїться війни. Ген. Маршал може підписати приготованим уже пером мир, але може вхопити теж за приготовану вже стальну рукавицю. Будучність покаже, що він зробить. З американського боку заявляється і потверджується ділами, що це вже від Америки не залежить. Америка бажає мира, але справедливого і для всіх. Вона може його здобути або пером, або стальною рукавицею, що залежить від становища інших.

В. Петрицький.

Святоюрська Гора в часі німецької окупації (1941-1944)

(Надіслане з европейської скитальщини).

II.

Крім правної сторінки треба підійти до цієї справи також на основі дійсного стану. Ця частина статті має на меті подати згідно з обєктивною правдою факти, які вказують, що процес проти наших греко-католицьких владик є політичним процесом, який не має за собою жадних підстав, а тільки має на меті знищення греко-католицької Церкви і українського народу.

Чи можна нашим владикам закинути співпрацю з німцями тоді, коли горобці на даcі співали, що Святоюрська Гора була завсіди негативно наставлена до німецького окупанта? Загально відомо, що Святоюрська Гора не тільки була негативно наставлена до німецького окупанта, але гідно боронила церковних і національних прав вчасі всіх окупацій. Це може ствердити обєктивно, якби хотіла, і большевицька влада. Большевицька розвідка мусіла тільки корисно висловлюватися про Святоюрську Гору за час німецької окупації. Всі три владики Святоюрської Гори вже на основі церковного єрархічного становища держалися очевидно однієї тактики супроти німецького окупанта. Якщо співпрацю з німцями закидається Кир Йосифові і Кир Микиті, то очевидно консеквентно цю співпрацю треба б закинути і Кир Андреєві. Це ж була одна душа в трьох организмах. Коли хто знає відносини на Святоюрській Горі, не може навіть на хвилину сумніватися, щоб один із владик-помічників міг діяти на власну руку, коли вся влада була зосереджена правно і дійсно в руках Кир Андрея.

Ми знаємо докладно про ріжні і постійні натиски німецьких кол перед Кир Андреєм, щоб Він з ріжних нагод зложив корисні енунціяції для німецького окупанта, проте Кир Андрей не дав себе ніяк до цього прихилити. Пастирські листи і радієві промови Кир Андрея вказують на це найкраще. Німецькі кола надіялися, що радієві промови, які виїмково Кир Андреєві дозволено трансмітувати, будуть овіяні бодай частинно теплом для німецького окупанта. Проте ті надії не здійснилися. Настирливі заходи окупанта не довели до подібної енунціяції, яку зложили представники іншої церковної організації. Холодом віяло зі Святоюрської Гори на ці заходи німецького окупанта. Душевне наставлення наших владик було яскраво проти-гітлерівське і тому не було мови про якунебудь прихильність до окупанта.

Ми думаємо, що советська влада в цьому переконалася через свою розвідку в часі від 1941 до 1944 р. та в часі окупації від липня 1944 до листопада 1944 р., коли прийшла до переконання, що бл. п. Кир Андрей заслужив собі на величавий похорон в совєтській державі на державний кошт. Такого похорону не робили б, якщоб Кир Андреєві можна було закинути співпрацю з німцями.

Цей один фак виразно свідчить про те, як високо цінила советська влада свого ідейного противника, Кир Андрея, за його достойне і гідне становище супроти окупанта.

Консеквентно треба було надіятися, що з таким самим ставленням стрінуться і обидва владики Святоюрської Гори, що, як сказано, були однієї думки з Кир Андреєм.

Але спитаймо, чи історія большевизму від 1917. року знає, що це є послідовність. Здається, що будучий історик буде змушений одне ствердити в історії большевицького державного будівництва, а саме цілий ряд неконсеквенцій і хаос. Те, що кожного з нас західньо-українця вражає в будівництві советської адміністрації, це в противенстві до викінченої ідеологічної підбудови, брак консеквенції і хаос в цілім 29-літнім державнім будівництві. Історія реєструє сотки помилок зі шкодою для советського державного будівництва на тій революційній засаді, що „ми не можемо помилятися".

Ми не могли ніяк зрозуміти советських актів адміністрації в часі першої окупації в 1939 до 1941 р., які введено на західно-українських землях тільки хіба з тією ціллю, щоб все населення відіпхнути від себе. Або чи хто здорово думаючий може зрозуміти поведінку советської влади в часі теперішної окупації? Чи методи гітлеризму і советської влади не є зовсім схожі? Чи англійський нарід своєю вродженою здібністю панувати над чужими народами довів би того стану, щоб усе населення було би проти нього?

Ми мали нагоду постійно обговорювати щотижня і за советських часів і за німецької окупації всі актуальні політичні проблеми на Святоюрській Горі. В цій війні ми стояли думками на одній площині. Наше відношення до гітлеризму і большевизму було однозгідне. Ми дивились на вислід війни від 1939 р. все під кутом, що кінець кінців перемога буде по стороні Аліянтів.

Треба ствердити, що деякі ілюзії щодо нашого самоозначення існували на Святоюрській Горі тільки від 30. червня 1941 р. до 1. серпня 1941. Ці ілюзії походили з повної незорієнтованости галицької суспільности. Ця незорієнтованість походила з того, що наше громадянство в Галичині було відгороджене китайським муром від світа іне орієнтувалося в німецькій дійсності та аспіраціях. По 1. серпня 1941 р., тобто по прилученні Галичини до Генерального Губернаторства, до смерти б. п. Костя Левицького існувала тільки фактично без відома окупанта Національна Рада під протекторатом Кир Андрея, яка мала на меті рятувати перед німецьким наїздником бодай дотеперішні національні надбання. Вона не мала нагоди навіть відізватися, бо гітлеризм не хотів говорити з громадською інституцією. По смерті б. п. Костя Левицького грозила небезпека, що її бувших членів виарештують. Але і ці ілюзії розплилися, як миляна банька, а ми на основі гітлерівської літератури і діл переконалися, що похід Гітлера на схід —це смерть нам, всім европейським, а в першу чергу словянським народам.

Оснований Український Краєвий Комітет для Галичини мав на меті оборону інтересів українського громадянства та суспільну допомогу. Ця інституція була подумана як чисто громадська установа, бо наїздник скасував всі громадські права та приступив до виголодження населення в так тяжкім році, яким був 1941 рік. Український Краєвий Комітет як громадська інституція проіснував тільки до березня 1942 р. Від березня 1942 р. відкрив у Львові свою філію Український Центральний Комітет в Кракові. УЦК в Кракові ввів зовсім нові засади в громадське життя. Провід УЦК уважав, що своєю політикою рятує український нарід від більшого зла, яке могло би його стрінути зі сторони наїздника, якщоб УЦК не було.

В хвилині творення галицької дивізії для греко-католицького епископату не було жадного сумніву, що українське громадянство повинно проявити пасивну резистенцію до цього почину. Вироблений політично круг нашого громадянства, церковна єрархія та провід УПА (Українська Повстанча Армія) поставилися негативно до заходів творення галицької дивізії.

Про політичне становище українського католицького епископату знала добре гестапівська розвідка. Мимо приречення генеральний губернатор не відвідав Кир Андрея. Гестапо не дозволило на видання світлин Кир Андрея. В Юрі переведено основну ревізію. Кир Андрій і владики не мали жадного впливу на окупаційні власти. Кир Андрій гідно підносив раз враз протести проти нелюдського поведення наїздника. Інтервенції Кир Андрія шкодили справам, отже Кир Андреєві звернено увагу, щоб не інтервенював.

З приходом німців другий владика Кир Йосиф посвятив весь свій час і труд відновї Богославської Академії. В 1941 р. все було знищене включно з будинком і семінарійною церквою. Треба було відновити будинок семінаря, постаратися про інвентар, зібрати професорів, уложити програми та почати працю. Це була кольосальна і тяжка праця. Треба дивуватися, що при своїм здоровлю Кир Йосиф знайшов стільки сил доконати цього тяжкого діла. Вірити не хочеться, що всьому тому можна було подолати. Кожний день — це була безперервна мозольна праця. Поза викладами і адміністрацією Богословської Академії, мав щоденно безліч других зайнять включно до здобуття харчів для богословів. Перевтомлений пізно вечером слухав все лондонського, швайцарського, ватиканського та інших радій та читав пресу. Крім того в 1943 році рішився написати догматику, яку і написав. При писанні догматики, мусів переглянути безліч творів і джерельних матеріялів.

Щонайменше раз в тижні проводили ми вечорі на політичних розмовах. Треба ствердити, що Кир Йосиф дуже реально дивився на життя і на

РОГАТИНЕЦЬ (скиталець).

РОГАТИНСЬКА ЗЕМЛЯ під большевицько-німецькою окупацією 1939-1945

7)

В початках 1943 р. провід Укр. Пов. Армії почав масово набирати українських чоловіків в молодому віці і вишколювати їх та вести боротьбу проти гітлерівського окупанта. Якраз в тому часі, знова зі Сходу, почала сунутись азійська червоно-большевицька навала і знову наші землі стали тим страшним пекольним побоєвищем. Нам українцям прийшлось змагатися з двома нерівними нам відвічними ворогами. Слід згадати, що ще і треті наші „приятелі" поляки всіляко допомагали винищувати український народ. Вони доносили окупантам про кожний найменший український рух на наших землях та й самі почали ліквідувати українську інтелігенцію й визначніших громадян як священиків, лікарів, учителів. У Львові було багато вбивств наших визначніших громадян польською боївкою. Укр. Пов. Армія зараз весною 1943 р. була змушена повести боротьбу і проти цих третіх ворогів.

В тому часі 1943, літом створено Дивізію „Галичина" і багато наших юнаків опинилися в цій Дивізії, бо як я вже згадував, що Українська Нація найшлася в такім критичнім положенні, що не лишалося нічого іншого як — хапати за зброю і вчитися воєнного ремесла. Бо бачили, що ці два імперіялісти кровавляться на наших землях і докінчують себе, лиш не знали ми, котрий скорше буде лежати на лопатках, і тоді треба нам бути готовими. Після кілька місяців вишколу, вже багато наших юнаків, опинилися в Українській Повстанчій Армії, бо в той час всюди по більших ших лісах, а зосібна в Карпатах вишколювано Укр. Пов. А. От, прим. біля Рогатина (в лісах Стратинських) від цього часу чули ми і знали, що там вишколюють українських партизан, бо кожний чув безперервні стріли, і знав добре, що до цих лісів, де були при вїздах написи „Вступ заборонений — У. П. А.", ніхто не важився підійти, бо знав, що його чекає. Там могли заходити лише ті, що знали відповідні клички. Під кінець 1943 року У. П. А. перебрала ініціятиву на українських землях у свої руки. Німота старалась й докладала всіх зусиль, щоби остатично зліквідувати український самостійницький рух, однак ці спроби були для них тільки поразкою. Тоді німота почала вже направду шаліти, перепроваджувала масові арешти українських селян і зз тим почали їх розстрілювати. Дуже добре пригадую собі, як в половині грудня 1943, німецька жандармерія арештувала біля сто людей з Рогатина і повіту й держали їх у судових арештах м. Рогатина. Але на сам латинський Свят - Вечір прийшли узброєні упісти (2), наказали ключникові отворити арешти і всіх звільнили.

Східній фронт, чимраз більше зближувався до нас, а німота тим більше казилась і від того часу Рогатинська Земля почала переживати найстрашніші часи. Дня 29. грудня 1944 року Ґестапо привезло із Бережанських арештів двадцять вісім наших людей в тому чотири жінки, й негайно їх розстріляно, за це, що вони не віддали назначеного контінгенту. до того ще й заборонено їх похоронити на християнському кладовищі. В Рогатині і по всіх повітових осередках всюди ті гітлерівські бандити в цей чи інший спосіб винищували українську націю. Однак це їх дорого коштувало, бо зараз у січні 1944 року в околицях Рогатина, появилася більша частина У. П. А. в таких селах як Підгороддя, Руда, Кліщівна, Форлеїв, Воронів і т. д., і якраз втой час переїздили більші частини німецького війська гостинцем в сторону Станиславова. Їх задержано і по кількаденній битві цю німоту зліквідовано.

У. П. А. дальше на кожному кроці унеможливлювали німцями нищити українське населення. Однак скажені німці ще спромоглися на один більший виступ у Рогатинщині. З початком лютого 1944 Ґестапо одного ранку заїхало до містечка Болшовець та окруживши його, запалили, а відтак стріляно цілий день. Зроблено це тому, що кілька днів раніше під Болшівцями були пропали без вістки кількох визначніших ґестапівців. В такий спосіб на наших землях німота будувала „Нову Европу". Правда, що зараз за кілька днів пізніще, біля Жовчева, висаджено в повітря більший транспорт німців і мадярів, що прямував на східній фронт. Подібні випадки траплялись кожного дня й ночі.

(Докінчення на 4 стор.)

Братній привіт з Европи

Український Центральний Допомоговий Комітет в Німеччині переслав до канцелярії ЗУАДКомітету у Филаделфії такого листа:

В катастрофі, одній з найстрашніших, що зустріла український нарід і на протязі історії, українська збірнота поза матерком виказала велику силу і незломну віру у світле майбутнє українського народу. Всі сини і дочки України, що десятками років жили поза Батьківщиною, відгукнулися добрим словом і реальною допомогою для всіх тих братів, що наслідком війни опинилися в Західній Европі. Ця допомога, моральна і матеріяльна, обтерла не одну сльозу з очей українських скитальців та влила не в одне зневірене серце силу до дальшої життевої боротьби.

Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині, що репрезентує найбільше скупчення українських скитальців в Західній Европі, пересилає всім українцям на вільній американській землі та їх організаціям сердечний новорічний привіт та побажання великих успіхів у їх важкій праці.

Зокрема ЦПУЕ в Німеччині складає сердечну подяку Українському Допомоговому Комітетові за його постійну допомогу та висловлює надію, що в новому році ще більше закріпляться братні звязки, які існують сьогодні між обома українськими організаціями". Привіт підписали: В. Мудрий — голова та І. Крилов — секретар.

У відповідь на це привітання Злучений Український Американський Допомоговий Комітет зі свого боку шле нашим братам на скитанні в Европі найщиріші новорічні побажання, головно бажає їм багато сили і видержливости, щоб перемогти це грізне лихоліття та діждатись ще справжньої волі для цілого українського народу. В Новому Році ЗУАД Комітет продовжуватиме і скріплювати свої заходи для допомоги нашим знедоленим братам в Европі і вірить, що в цьому його й в майбутньому ліддержить все американсько-українське гро-

Братній привіт з Европи

мадянство.

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК І ОКОЛИЦЯ.

Звіт У. Д. Комітету міста Гемтремк і околиці.

(Закінчення.)

Зібрали М. Машталер і К. Прихідко. Ліста ч. 21: В. Баер $10; по $5: Н. Машталер, Д. Ґах, І. Кошій, В. Туркевич, В. Ничай, Н. Прихідко, Ф. Дасинич, Р. Семків; по $2: В. Симчич, Ю. Юрченко, І. Сало, Я. Єднаковський, Б. Ксьонжик, Р. Леливич,, Т. Дацко, К. Ґорен; Л. Батожинська $1.50; по $1: А. Паранський, А. Брулка, Ф. Заяць, П. Красіцький, М. Міхкота, М. Скікевич, В. Андрус, П. Войтович, П. Ткач, А. Тригук, Д. Мудрей, М. Кручківська, Г. Машталер і М. Григоряк. Дрібні датки $1. — $82.50.

Від Тов. Просвіта зібрав Дзісяк. Ліста ч. 25-27.: по $10: Скфврон, Довгань; Малецька $5; М. Стоїко $3; по $2: А. Блашко, П. Огродник, Чорнанік, М. Стельмашук, І. Музика, Н. Матраль, Гунс, Пінкел, Марко; Стакович $1.50; по $1: Касай, Гащук, Нагірняк, Терлецький, С. Краснович, Скат, Добранська, Чапяк, Водавська, Казановська, Наконечна, Швайка, Матей, Васевка, Хома, Залецька, А. Пастернак, Флічук, Н. Соболь, Ониско, Терлецька, Томяк, Шелеґа, Яновська, Ф. Суль, Дісяк. Дрібні датки $1. — $74.50.

Зібрав Н. Небоженко. Ліста ч. 61: Б. Яворський $10; І. Таский $5; по $1: П. Верещук, П. Живодко. — $17.

Зібрав Г. Михайляшин. Ліста ч. 62: по $5: Г. Михайлишин, В. Яворський, А. Білик; І. Ґрошко $2. — $17.

Зібрала Е. Кохній. Ліста ч. 63: Союз Укр. Америки, в. 16, 23, 37: $100; С. Укр. А., від. 23: $36; В. Рубащник $5; по $2: А. Стадник, Е. Сташків; по $1: М. Паучак, М. Рисінґер, Б. Тачук, М. Ясінська, А. Попович, Д. Сенків, К. Віхорек, А. Мек; — $153.

Зібрав С. Балаківський Ліста ч. 64: по $5: І. Каменецький, А. Дутка, П. Крук; І. Гусак $1. — $16.

Зібрав І. Каменецький. Ліста ч. 68: С. і М. Медвідь $5. — $5.

Зібрала А. Левкут. Ліста ч. 72: Золотий Хрест, від. 14: $100; І. Семегин $20; А. Дудка $15; С. Левкут $10; по $5: П. Федик, А. Сломка, В. Микитюк; по $1: М. Вовк, Т. Пліш. — $162.

Зібрала А. Любінська. Ліста ч. 73: по $5: В. Смоляк, А. Любінська; С. Кузик $3; по $2: А. Кіхтон, А. Родстад, М. Федоренко, Д. Майка, А. Керніцька, М. Федак, М. Філипс. — $22.

Зібрала М. Стружовська. Ліста ч. 74: д-р І. Грибик $10; по $5: І. Стружовський, С. Ониськів, І. Карлаш; С. Борух $2; по $1: С. Чікановська, М. Максимець. — $29.

Укр. Міш. Ліга. Ліста ч. 75: по $2: Н. С. Процишин, В. Перецький; по $1: В. Цимбаліст, І. Дячун, С. Ривак, Р. Вазик, Е. Фариняк, М. Іванців, Д. Головайчук, М. Мачула, В. Водіявський, П. Янковський, В. Барлей, М. Хомин. — $16.

Зібрав С. Кунька. Ліста ч. 101: по $5: С. Новак, І. Тимчак; по $2: С. Кунька, І. Костак. — $14.

Зібрала П. Шеремета. Ліста ч. 3201: по $5: Б. Кашуба, І. Лак; по $2: Малазенко, К. Козак; по $1: А. Пусило, П. Палаковський, І. Шевчук, Л. Гумед, Н. Н., В. Ґурський, О. Назорко, Шевчук $2. — $23.

Загальна сума за сім місяців $5,429.31; з березня перенесено $1,797.04, загальна сума $7,226.35.

До Злученого Укр. Д. К. в Филаделфії вислано в травні $2,000, а дрібні місцеві розходи $68.04, остало в касі по кінець жовтня: $5,158.31.

На зборах, які відбулися 29. жовтня члени У. Д. К. ухвалили одноглосно, щоби всі гроші вислати негайно до централі, себто до Злуч. У. А. Д. Комітету в Филаделфії.

Проголошується теж членів Укр. Доп. Комітету в місті Дітройті й околиці, які уже доповнили свої місячні вкладки до дванадцять долярів річно чи більше. Жертводавці, які не доплатили ще повної суми до 1. грудня остаються цим разом не проголошені.

Ілія і Софія Бойко $100; Іван Гришко $20; Й. Топольницький $25; Василь Седляр $24; Р. Мараз $15; П. Персович $13; І. Кульчицький $13; по $12: Д. Базилевич, А. Білик, Л. Бабій, О. Брунец, Т. Белиця, Н. Будзол, П. Бук, К. Бук, А. Холєвка, В. Хлопан, І. Чупка, Д. Цегельник, Т. Чорний, В. Довгань, П. Федик, В. Фурґаль, І. Форись, Н. Ґорин, І. Ґеник, С. Ґеник, Анна Ґерула, Т. Горбусь,, Т. Гаврилюк, д-р Грибик, М. Гладий, Й. Іваніш, І. Карлаш, І. Крупка, Й. Кульчицький, Т. Кошіль, О. Кулаба, В. Краснозон, М. Казимірів, К. Колодій, Д. Лупкон, В. Лазечко, І. Ладика, Ірина Луцка, А. Луцка, П. Мітчел, П. Мухній, Н. Машталер, В. Олійник, Й. Процюк, А. Патра, Д. Рубаха, Д. Шалапай, Ю. Шимко, Н. Солодкий, П. Старжинський, В. Сотник, І. Столяр, І. Семеґен, Н. Семеґен, О. Шустакевич, Н. Шустакевич, Ю. Шустакевич, М. Сосновський, П. Статків, С. Константин, Н. Тиро, Г. Трендовський, І. Томяк, Д. Войтишин, І. Васкул, Й. Вівчаровський, П. Войтович, В. Яворський, Й. Марія, Єднак Василь, Н. Яблонський, І. Заблотський, В. Українець.

Т. Гаврилюк, фін. секр.

политичні події. Дивився на події з дистансу до життя та під кутом вічности. Числився з тим, що будуть його переслідувати, а про те заявляв, що доля його звязана з Церквою, народом і не можна йому Церкви і народу покинути. Нераз говорив, що написана догматика це його останни праця.

Другий владика Кир Никита, людина із світовим досвідом, ніколи не виступав на зовні за німецького окупанта. Персональні справи духовенства абсорбували його вцілості. Здоровий простий розум, життєровий гумор та життевий досвід диктували владиці і здоровий погляд на події.

Дивуватися треба було, як гармонійно, однаково дивилися на події всі три Владики, очевидно ерархічно все під кермою Кир Андрея. Всі виступи владик назовні не могли інакше з ерархічного становища слідувати, як тільки з доручення Кир Андрея.

Від Кир Андрея все віяло оптимізмом в одній напрямі, а саме: що ця світова війна увінчається визволенням українського народа. Цей оптимізм уділяв Кир Андрій свойому окруженні й українському громадянству.

Здається, що ми є так докладно поінформовані про дійсні відносини на Святоюрській Горі, що на основі наших відомостей, ми могли б мати довіря до всякого суду на світі, якщо б ми не знали способу ведення політичних процесів в СССР. В світлі обєктивно переведених доказів виявилося б, що суд навіть здогадної нельояльности не зможе доказати нашим владикам. Звичайно річчю суду не є судити тільки ідеологічних противників, бо перед ідеологічними противниками повинен схилити чоло навіть советський суд і советська влада. Хоч помилятись є людською річчю, проте в світлі обєктивної дійсности виявиться, що наші владики не зблудили супроти Церкви і свойого народу, але держали себе весь час гідно.

Іван Багряний.

РІДНА МОВА.

Мово рідна!
Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, —
Гей, яка ж прекрасна ти!

Перейшов усі світи я
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як мати,
Серед мов одна лиш ти є!

Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово — пісня колискова.
Мово — матері уста.

(1937).

—o—

ПЛАЧ ЛЕМКІВЩИНИ.

—o—

Ой сини, ви мої рідні,
„Русини" нещасні, бідні,
Ви, що волі не хотіли,
За Москвою все тужили, —
Подивіться на край рідний,
Що в неволі, у руїні!

Край наш милий, рідні ниви,
Красні села і хатини
Відібрав вже воріг лютий
Від синів і ваших внуків;
А самих їх ген! далеко
Заганяє в живе пекло!

Довгим шнуром шлях вкривають,
Ріки кровю заливають...
Їх ряди все більш рідіають...
Перетомлені падають,
На розхрестях десь конають:
За Лемківщину вмирають!..

Вслід за ними гайворони
Відправляють похорони;
Сумно плаче вітер в полю
Від Карпат аж по Подолю...
Лісів темних тужні стони
Гудять важко наче дзвони...

Голі ниви розкривають
Сухі груди й кирваві,
Наче б раді заховати
Свої діти. „Не кидайте
Нас, о діти! Ось лягайте,
В рідній землі спочивайте..."

Бо прийде ще час віднови!
Соромні, тяжкі окови
Ще розтають із Весною!
І відроджені ще Мною
На кістках і з вашої крови
Виростуть юні Соколи!"

- - - - - - -

Жайворонок, десь у хмарах,
На промінях сонця грає —
Наче світові голосить
І до Господа доносить
Землі рідної благання...
І святії сподівання...

Лемко з кирви і кости.

500 МІЛІОНІВ ЩЕРБАТИХ ЗУБІВ В АМЕРИЦІ.

У змаганні, щоб завести обезпечення зубів, на лад обезпечення життя, Американське Дентистичне Товариство перевело статистику зубних недомагань. Генеральний секретар цього товариства, д-р Гаролд Гилдебранд з Шікаґа, твердить, що самих щербатих зубів серед американського населення находиться тепер пів біліона, а що року прибувають свіжі щерби в числі 12,000,000, головно у дітей понад 6 літ життя. Дентисти Злучених Держав не всилі попломбувати ці зуби, бо їх число таке, що ледви половина населення може дістати дентистичну обслугу. Для запобіження поширюванню зубних недуг дентист радить обовязкову контролю Злучених Держав над здоровлям зубів. Зогляду на теперішній стан це неможливе, кажуть знавці.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.

(За місяць червень 1946)

Лос Енджелес, Каліф. А. Дундас $5.

Джоует Ситі, Ілл. С. Головатий $5.

Сиракюз, Н. Й. М. Кані $5.

Бабилон, Л. Ай. Тов. ім. Івана Мазепи, від. 433 УНС., збірка на листу $112. Жертви зложили: Тов. ім І. Мазепи, С. Бемко і В. Дзус по $10; Д. Мазур $8; по $5: К. Шинькар, Л. Цимбалістий, А. Ратушна, О. Вишиваний, П. Варениця, А. Подлесна, П. Подлесний, Ю. Подлесна, О. Кіпиіда, Д. Заверуха, І. Петровський, І. Осадчук, М. Щурка; по $2: М. Турянський, С. Жидовський, М. Мищуковський, І. Сосніцький; П. Ґловацький $1.

Стейплетон, С. Ай., Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211 УНС, з каси та збірка між членами $150. Жертви зложили: Бр. св. Михаїла $27; по $5: І. Грицак, Г. Монастирський, С. Дзера, К. Левків, В. Карпів, Д. Довгий, І. Солган, В. Ґеба, І. Ґеба, Д. Окрепка, М. Белців, Т. Соколовський, К. Гуль, В. Белей, В. Стечак; М. Маскавіта $4; по $3: М. Слободян, О. Тіцький, Г. Юрків, іА. Кривий; по $2: Р. Федірка, П. Телецький, М. Гуль, І. Берцови, П. Валига, К. Іванців, Г. Рейнгардт, М. Бабій, П. Підскальна, І. Карпан, І. Набережний; по $1: П. Рій, П. Іваницька, В. Наконечний, Г. Білинський, К. Трач, К. Магмет, М. Чилядин, Д. Каралюс, Д. Фостик, В. Шелаковський.

Ню Йорк, Н. Й. М. Прокопів зібрав і переслав до Комітету $85. Жертви зложили: Н. Ланчак $5; по $2: В. Сабенко, С. Когут, М. Марущак, В. Кавецька; по $1: М. Прокопів, М. Преід, Ю. Чемеринський, І. Явнич, П. Добрянський, Ю. Балевик, І. Бурко, І. Чираш, А. Андрусевич, С. Мельникович, С. Огоновський, М. Дзюґан, І. Юрковський, І. Собенко, І. Зарицький, С. Галюта, В. Кітай, Н. Шура, К. Гулюк, В. Силиґа, П. Гук, І. Кретів, В. Шумга, П. Леськів, М. Мицишин, Г. Череватий, С. Моравський, І. Тарновський, А. Васильців, І. Кур, А. Василів, В. Ґреґоращук, І. Бобанець, М. Пасічняк, А. Рокоцький, А. Болевіч, О. Василишин, В. Семчишин, М. Ґураль, Т. Стек, А. Каролик, М. Бала, М. Врублевський, І. Деревляний, В. Антошків, М. Крилишин, Р. Сеник, Н. Шарабура, Д. Захарків, М. Вінтонюк, В. Павлик, І. Макар, Н. Петрина, П. Ковалик, Т. Щербатий, О. Бойко, Т. Парабій, К. Кунко, О. Василишин, М. Луків, Я. Мандаій, І. Яришин, І. Козар, П. Задорецький, С. Т., Т. Мелещук, С. Мелещук, А. Мелещук, К. Мелещук, Б. Процесена, Н. Рак, В. Гаричай, В. Гасій, Н. Н., Д. Паньків; дрібними 50 ц.

Клівленд, О. І. Телеп $5.

Блумфілд. М. Витишин $10.

Дірборн, Міш. М. Присташ $14; Кізима $1.

Балтімор, Мд. Українсько-Американська Жіноча Ліга на збіркову листу $170. Жертви зложили: М. Шуль $25; по $15: Т. Качур, І. Ракочий; по $10: Г. Шулька, А. Боднар; по $5. А. Смоляк, М. Семенків, Т. Лучишин, Я. Семенків, М. Ренер, С. Красій, А. Никула, Ґ. Дінко, О. Іваневіч, М. Боднар, В. Захарків, А. Накрийко; по $3: А. Перезук; по $2: М. Петровяк, М. Кучкуда, Т. Західний; по $1: М. Кащак, О. Малко, М. Мицик, Т. Куріца, М. Смоляк, М. Тарас, М. Швець, М. Щерба, А. Боднар, Г. Попко, М. Мороз.

Балтімор, Мд. Бр. Пресв. Тройці, від. 320 УНС., збірка на листу $156. Жертви зложили: з каси Братства $100; по $5: Й. Мармаш, В. Мармаш, Г. Іванович, І. Малко, І. Кузик, Н. Шулька, Я. Семенків, Г. Подгорняк; по $2: О. Ґевера, І. Куріца; по $1: Т. Никула, Й. Фаль, Л. Ременюк, М. Дмитрів, В. Мороз, Г. Маєрс, А. Харишин, А. Пелц, Т. Солодкий, Й. Копиляк. Збірку перевів Г. Іванович.

Сван Лейк, Н. Й. Д. Євчук $5.

Балтімор, Мд. Укр. Конгресовий Комітет Америки зібрав на листу $267. Жертви зложили. Союз Українок $50; О. Жук $50; по $25: Т. Дмитрів і С. Кузик; по $10: Й. Примак, І. Шпатура, А. Кучинський; по $5: Ю. Маньовська, П. Боднар, Й. Захарко, А. Опар, В. Боднар, І. Боднар, Б. Волошин, С. Шпатура, Ф. Проданчик, В. Маньовський, І. Кузик, Т. Кашак; по $3: М. Станґе, К. Копеляк, Я. Поліщук; по $2: М. Крисоватий, Й. Дучар, К. Фаль, С. Янґ, М. Євчук, С. Самерман, А. Денисюк; по $1: К. Коваль, М. Рушін, А. Харишин і П. Ємче.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бріджпорт, Конн. — До збірки на скитальців додати: П. Гринюк $2, Параскевія Велитюк $1.

ГІРШЕ НІЖ ВІЙНА.

В кінці листопада писали „Базлер Нахріхтен": „Втрати й спустошення спричинені війною були жахливі. Але ще гірші лихо і злидні по війні. Число жертв так званого повоєнного часу має бути вже тепер більшим ніж втрати людьми і матеріядом на боєвищах. І вони будуть ще більшими, коли не буде переведено більшої ніж попередні спільної допомогової акції. Ходить не про рятовання поодиноких осіб, а цілого суходолу. Кличі „рятувати покоління" вже перепізнені, бо пошесті і недуги, які напали на дітей, жінок і чоловіків, перейдуть як спадщина третє й четверте покоління. На зборах семи великих інтернаціональних допомогових організацій під проводом Інтернаціонального Комітету Червоного Хреста було стверджено, що тепер, майже два роки по закінченню війни, злидні ще більші ніж безносередньо по війні..." Але не було стверджено, що причиною цього є те, що всі країни південного сходу Европи, які годували її західну частину, відтяті тепер від неї московською окупацією.

Рогатинська земля

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Для прохарчування вже тоді так великої Укр. Пов. Армії відповідні відділи УПА ліквідували всі державні магазини і підприємства. Наприклад, у Черні була більша Районова Молочарня. В лютім 1944 одної ночі заїхали підводи з кількома упістами, збудили директора молочарні, і забираючи 10 тон масла та касу з готівкою, залишаючи поквітовання, що стільки то а стільки перебрали масла, і грошей, підписано УПА. Як на другий день по це масло приїхали німаки, то директор вручив їм посвідку. Підчас німецької окупації всі двори були державні, так звані „Лібен-Шафти". УПА в міру потреб все забирало, худобу чи збіжа.

В березні 1944 року большевики опанували Волинь, Полісся, Буковину і Закарпаття, а в Галичині Тернопільщину, Коломийщину і частину Станиславівщини. У Рогатинському повіті заняли кілька сіл, як Скоморохи Старі і нові, Бигло, Бовтів і т. д. Відтак наступила кількамісячна передишка, а Рогатинська Земля стала прифронтовою полосою. В цьому часі прибували нові німецькі підкріплення і в той час почали масово гонити наших людей до будови укріплень, на фронті і поза фронтом. Не мало там наших людей згинуло;

В тих часах багато наших людей, вже з під большевицького, ‚раю" передіставалися на цю сторону до Галичини, та оповідали про страшні події, як ті червоні сатрапи тим разом розправляються з українським народом. Українська інтелігенція і свідоміще селянство почали залишати свої хати та переїздити в гористі околиці Підкарпаття. Молодь вступала в ряди УПА, а деякі остаали на місцях. Дня 15. липня 1944 р большеики почали офензиву і цеї ночі безперервно через 10 годин скидали запальні бомби на Рогатин та доокоичні села, і в цьому часі було спалено і знищено около 100 господарств, одинадцять цивільних осіб убитими а вісімнадцять раненими. На щастя люди заздалегідь мали приготовані сховища в підземеллях, бо було би дуже багато жертв. В околицях були бомбардовані такі села: Пуків, Путятинці, Вербилівці, Підгородя, Бабухів, Конюшки, Лучинці, Стратин, Дібринів. Ці села на 50% знищені, а багато людей погинули. По кількох днях офензиви, большевики прийшли до Гнилої Липи і там ще задержалися через три дні. В самому Рогатині з більших будинків знищено Українську Гімназію, греко-кат. і римо-кат. приходства, Повітовий Союз Кооператив, міську управу, міську народчу школу і багато приватних домів. В повіті цілком знищені села: Різдвяни, Руда і Дібринів та частинно Ферлеїв і Бурштин. Німці відступаючи всіх людей виганяли на захід. Тому не дивниця, що стільки найшлося людей на скитальщині. А що ніхто не хоче вертати домів, то цілком оправдане, бо ще до цеї пори ніхто із скитальців до дому не заїхав, а десь на північ. Друга річ, що ми вже за добре знаємо тих Сталінських опришків чим вони дишуть та як поводяться з українським народом.

Цим разом большевики вже не церемоняться з народом, як при першому „визволенні" в 1939 році. Повернувшись у 1944 році на західні українські землі, вони прийшли вже з готовим планом, випробованим чортківським апаратом НКВД.

Одним із перших заряджень большевиків був наказ загальної мобілізації чоловіків у віці від 16—65 років та всіх виловлювано як собак, „мобілізованих" з той спосіб людей кидали майже голіруч на фронт в першу боєву лінію під німецькі кулемети, або замикали в підвалах НКВД, інших запроторювано на каторги Уралу, чи Сибіру.

До погромницьких акцій українського народу притягало найбільш здеморалізовані частини НКВД і червоної армії. Вони „вславились" насамперед масовим ґвалтуванням жінок.

Отакі речі діються не лише на Рогатинській Землі, але по всій нашій Україні за „Залізною Куртиною".

Знищили нашу неньку Україну німаки з большевиками, бодай вони більше світу не огляддали. (Кінець).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЛЕЙНС, ПА. — На річних зборах відділу 48, що відбулись 19. січня в домі М. Нагребецького, по звітах уряду і контр. комісії, вибрано такий уряд: В. Бережанський, предс.; М. Нагребецький, кас.; А. Мазуля, секр.

ПОСМЕРТНА ПОДЯКА

Складаю щиру подяку Гол. Урядови У. Н. Союзу та Урядови і Членству Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У.Н.С., за останні прислуги, віддані мойому Сипови

СТЕФАНОВИ РОМАНИШИН.

Покійний родився 1915 року в Бетлегем, Па., Злуч. Держави. Помер 17. грудня 1946 по довгій та тяжкій хворобі паралїжу. Належав до У. Н. Союзу від дитинства, перейшов до старших у 18. році життя. Переделжав у ліжку 10 років, дістаючи підмогу від У. Н. Союзу через довгі роки. (ог.)

Горем прибита мама

ЕВА РОМАНИШИН.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 13. січня 1947 р. помер у 54. році життя

СТЕФАН КУШ,

член Тов. Зап. Січ, від. 263 У. Н. Союзу в Фултон, Н. Й.

Покійний походив з села Бібка, пов. Ліско, Галичина. Полишив у смутку жену Ганну, 5 дочок, 1 сина і 2 сестри. Покійний був 3 роки предсідником Тов.

Похорон відбувся 17. січня. — В. Й. П.!

М. Лобур, секр.

ПОШУКУВАННЯ

1. СТЕФАНЮК МИКОЛА зі села Перериль, повіт Надвірна, пошукує свого односельчанина РЕВЮКА МІЛЬКА, бувшого редактора якогось часопису. Хто би про нього знав, або він самий, прошу ласкаво писати на адресу: Stefaniuk Nykola, No. 5 D. P. Camp, No. 50 DPACS, B. A. O. R.

2. ОНИЩКЕВИЧ ІВАН пошукує вуйка ТЕОДОРА СТРОНСЬКОГО зі села Зарийська, повіт Самбір. Хто би про нього знав, або він самий, прошу писати на понижчу адресу.

3. АНТОНЮК ВАСИЛЬ пошукує вуйка АНТОНЮКА ІВАНА зі села Хлібичика Пілького, повіт Снятин. Хто би про нього знав, або він сам, прошу писати на понижчу адресу.

4. ДЗІНКОВСЬКИЙ ГРИГОРІЙ пошукує вуйка ПАЛЮХА ГРИГОРІЯ зі села Шкла, повіт Яворів, і ДЗІНКОВСЬКИЙ ІВАНА зі села Волошкович, пов. Яворів. Хто би про них знав, або вони самі, прошу писати на понижчу адресу.

5. МИНИК ДМИТРО пошукує КОВАЦЯ ФЕДОРА І ДУБЧИЦЬКОГО ГРИЦЯ зі села Тершів, пов. Самбір. Хто би про них знав, або вони самі, прошу писати на понижчу адресу.

Адреса для ч. 2, 3, 4 і 5 є така:

Rimini Enklave Lager 1,
A. Y. P. S. Camp C. M. F.
Naples, Italy.

НІНА ГОРІЩЕНКО пошукує професора КОНСТАНТИНА ШОЧІНА з Херсонщини. Його жена є зубним лікарем.

По ближчі інформації писати до:

P. SZCZEPANSKI,
285 Pine St., Jersey City, N. J.

АНАСТАЗІЯ ЯЩЬ ЗАСЯНСЬКА пошукує сестру РОЗАЛІЮ ЗАСЯНСЬКУ, по мужу КВАСІЦЬКА, з повіту Жидачівського.

По ближчі інформації писати до:

P. SZCZEPANSKI,
285 Pine St., Jersey City, N. J.

ПОШУКУЮ

п. ШЕПТАКА,

який походить з села Ізби, повіт Грибів і який правдоподібно живе в Ню Йорку, в дуже важній справі. Хто знав би про нього, або він самий, хай зголоситься на адресу:

NICHOLAS PIDHAYNY,
111 — 9th St., 47. Easton, Pa.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ

АННУ і ПЕТРА СЕМЕНИНУ

з Тернополя в Галичині, котрі виїхали в 1936 році до U. S. A. Зголоситися на адресу: 18-

ZARYCHTA ANTIN
D. P. Camp Forchheim-Markville
Post. Sulzkirchen bei/Neumarkt
OPF. (13a)
U. S. Zone, Germany

КЛИМКІВ МИРОСЛАВ

зі села Лопушна, пов. Бібрка, і

ПАЛИВОДА ЙОСИФ

зі села Суходіл, пов. Бібрка, пошукують своїх знайомих з нище поданих сіл, які живуть у Ню Йорку або околиці. По ближчі інформації просимо голоситися до: 18-

JOHN SOBENKO,
54-56 E. 3rd St., New York 3, N. Y.

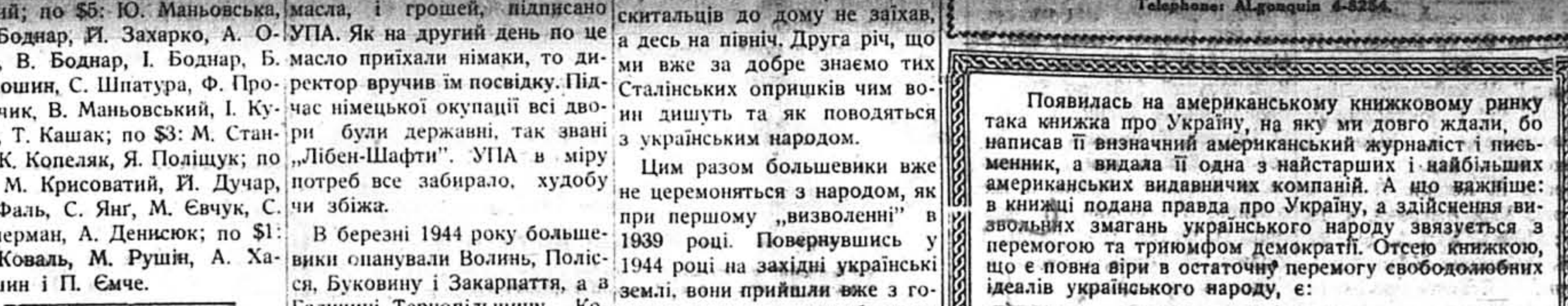
ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Отсим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до поміщення оголошення про те, що скитальники шукають в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не напишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, який веде з них реєстр і якому „Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.

Хто хоче, щоби його оголошення було поміщене у „Свободі" окремо від оголошень Зл. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1523. Місія милосердя.

Обережно спустився малпочоловік на землю перед двері хатки, в якій перебувала Марія.

Він остеріг здивовану дівчину, щоб була спокійна і випровадив її надвір.

Опісля він виніс її на дерево.

Він підніс доглядачку і пігнав з нею до криївки знахора, щоб дістати цінну сироватку,